Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 2 października 1933 r. 935.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Stosunki litewsko-czeskie a sprawa wileńska w ujęciu czechosłowackiem. "Lietuvos Aidas" Nr.218 z 27.IX.1933 r./X.33/zamieszcza streszczenie książki niejakiego Jarosława Vozka, publicysty czeskiego, omawiającej stosunki czesko-litewskie i sprawę wileńską:

Zarówno Litwa jak i Czechosłowacja znajdowały się pod uciskiem tego samego potężnego sąsiada. W przeszłości łączyły oba narody stosunki przyjazne. Po wojnie światowej Republiki Czechosłowacka i Litewska powstały do życia niepodległego. Znowu zaistniały stosunki ścisłej współpracy między obu narodami, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej. Litwa jest krajem typowo rolniczem, zaś Czechosłowacja ma rozwinięty przemysł. Oba kraje nie są od siebie ogległe. Posiadając odmienną strukturę gospodarczą są one nawzajem zainteresowane w stosunkach. Możliwości intensywniejszej współpracy obu państw bynajmniej nie zostały jeszcze wyczerpane, mimo, że Litwa już obecnie importuje z Czechosłowacji surowce i wyroby przemysłowe w dużej ilości /w imporcie litewskim Czechosłowacja zajmuje 3-cie miejsce/ po Anglji i Niemczech.

Kulturalne stosunki pomiędzy Litw a Czechosłowacją po wojnie znacznie się zacieśniły. Nad zbliżeniem tem pracuje usilnie liczny zastęp młodzieży litewskiej, studjującej w czechosłowackich uczelniach, w pierwszym rzędzie oficerowie lit.Sztabu Głównego, odbywający naukę w Pradze.

Polityczne stosunki pomiędzy Litwą a Czechosłowacją są doskonałe. Od chwili powstania republik w ciągu całych piętnastu lat nie wynikło pomiędzy Czechosłowacją a Litwą najmniejsze nieporozumienie. Można się spodziewać, że na przyszłość sytuacja ta nietylko się nie pogorszy, lecz stosunki jeszcze bardziej się zacieśnią.Ta współpraca wzajemna jest konieczną konsekwencją dzisiejszej sytuacji międzynarodowej, gdyż małym narodom w Europie powojennej przypadła jednakowa rola polityczna. Problem istnienia i przyszłości Litwy i Czechosłowacji jest zasadniczo ten sam. Chodzi mianowicie o obronę małych narodów przed ekspansją silniejszych sąsiadów.

Litwa i Czechosłowacja wykazały szczególną zdolność do życia niepodległego. Postawiły one swą gospodarkę na wzorowym poziomie. Dla Czechosłowacji, Litwy i Polski największe niebezpieczeństwo stanowi dzisiejszy pangermanizm. W związku z tem Czechosłowacy są zainteresowani, by zatarg o Wilno został zlikwidowany dobrowolnie. Nie jest rzeczą wykluczoną, że o ile niebezpieczeństwo ekspansji pangermanistycznej wzrośnie jeszcze więcej, wypadnie rozstrzygnąć kwestję wileńską. Najwięcej z tego korzyści miałaby Polska i Wileńszczyzna.

Status quo w Wileńszczyźnie przynosi może korzyści obszarnikom polskim, którzy, obawiając się o swe dwory w wypadku przyłączenia Wileńszczyzny do Litwy, inspirowali czyn Zeligowskiego i brali w nim udział. Jednak status quo w Wileńszczyźnie jest sprzeczny z żywotnemi interesami Państwa Polskiego i samej Wileńszczyzny. O ile rząd polski zrozumie kiedy ten antagonizm interesów pomiędzy Państwem Polskiem a częścią polskiej arystokracji obszarniczej, Polska postara się jak najszybciej zbliżyć się z Litwą. Wystarczyłoby, aby Litwa mogła utrzymywać z Polską przynajmniej takie stosunki, jakie utrzymuje od 1920 r. z Sowietami. Litwa mogłaby przez to całkowicie spełnić specyficzne zadanie, wyznaczone jej przez historję, a polegające na neutralizowaniu spornych interesów trzech potężnych sąsiadów:Niemiec,Polski i Rosji. Litwa byłaby wtedy pomostem cywilizacji i postępu społecznego pomiędzy Europą Zachodnią a Wschodnią.-

"Lietuvos Žinios" o polityce polskiej. "Lietuvos Žinios" Nr.219 z 27.IX./X.1933/ zamieszczają korespondencję z Warszawy p.t."Polska orjentacja na Wschód".W korespondencji tej autor, podpisany kryptonimem "Var.." daje wyraz swym poglądom na politykę ministra Becka. Streszczenie:

Z chwilą ustąpienia Zaleskiego, a nominacji Becka rozpoczął się stanowczy zwrot polskiej polityki zagranicznej ku Wschodowi. Dla wszystkich było rzeczą jasną, że zwrot ten wywołany został przez samego Marszałka Piłsudskiego. Orjentacja Zaleskiego na Zachód doprowadziła, jak słychać Polskę do całkowitej izolacji. Zaleski za czasów swego urzędowania nie konferował tak często z Marszałkiem jak Beck, lecz częściej z posłem francuskim w Warszawie i z ministrami francus-

kimi. Francja traktowała Polskę, jako swego wasala. Piłsudski postanowił położyć temu kres i uaktywnić polską politykę zagraniczną. Polska nie może prowadzić jednocześnie polityki antyniemieckiej i antyrosyjskiej. Kierunek antyniemiecki jest eo ipso prorosyjski. Ze względu na to, że porozumienia na Zachodzie być nie może, gdyż dałoby się ono osiągnąć za cenę Pomorza i Śląska, a więc za cenę niepodległości polskiej, przeto zwróciła się Polska na Wschód, dążąc do zbliżenia z Sowietami. Dziś w Polsce jedynie garstka t.zw."żubrów litewskich", siedzących w Wilnie uważa Hitlera za zbawcę cywilizacji europejskiej od bolszewizmu. Reszta społeczeństwa myśli realnie, widząc w Niemczech groźne niebezpieczeństwo.

Zbliżenie polsko-sowieckie nastąpiło bardzo szybko. Na tem właśnie polega główny sukces polskiej polityki zagranicznej. Jak się zdaje, zbliżenie to będzie nosić trwały charakter, przynajmniej tak długo, dopóki istnieć będzie "trzecia monarchja" niemiecka.-

Kronika.

Angielsko-litewska Izba Handlowa."Rytas" Nr.220. /X.1933/:W związku z ożywieniem się stosunków handlowych między Litwą a Anglją ma powstać litewsko-angielska Izba Handlowa.-

Dokoła Pleczkajtisa i pleczkajtisowców."Brihva Zeme" z 27.IX. /X.1933/:Przywódcą emigrantów litewskich Pleczkajtis przesłał na ręce swych znajomych w Litwie list, w którym prosi, by umożliwili mu oni powrót na Litwę. Sytuacja emigrantów litewskich w Polsce uległa pogorszeniu. Rozproszyli się oni gdzie który mógł. W związku z tem Pleczkajtis przyznaje, że najlepiej byłoby powrócić do ojczyzny i stanąć przed sądem.-

"Liet.Aidas" Nr.219: Pleczkajtisowcy z Polski, utraciwszy polskie "stypendja" i opiekę, chcą się wynosić do St.Zjedn.Ameryki Półn. Jak słychać, pleczkajtisowcy chcą utworzyć tam wspólny front z socjalistami litewskimi w Chicago.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Szkolnictwo w Kownie."Siegodnia" Nr.269. /X.1933/: Obecnie istnieje w Kownie 195 szkół powszechnych, z czego 26 prywatnych, zaś pozostałe - samorządowe. W 108 szkołach nauka odbywa się w jęz.litewskim, w 36 - w żydowskim, w 10 - w polskim i w 6-ciu w rosyjskim. Ogółem pobiera naukę 11 tys.dzieci.-

Rozdawnictwo orderów na Litwie."Liet.Żin." Nr.219 /X.1933/:W roku ubiegłym rozdano na Litwie 625 orderów i medali.

Zmiana ustawy o wynajmie robotników. "Rytas" Nr.220 /X.1933/:Gabinet Ministrów przyjął zmienioną ustawę o wynajmie robotników. Zmieniona ustawa bronić będzie pracowników przed wyzyskiem pracodawców.-

Święto policji litewskiej."Siegodnia" Nr.271. /X.1933/:1 i 2 października obchodzono na Litwie święto policji.Jest to święto doroczne.W uroczystościach weźmie również policja kłajpedzka.-

V. LITWINI PRUSCY.

Kronika.

Sprawa udziału Litwinów pruskich w kongresie mniejszościowym w Bernie."Lietuvos Aidas" Nr.219./X.1933/:Organ Litwinów pruskich "Naujas Tilżes Keleivis" dementuje wiadomości, jakoby w kongresie mniejszości narodowych w Bernie wzięli również udział przedstawiciele Litwinów pruskich. Litwini pruscy we wspomnianym kongresie udziału nie brali ze względu na przekonanie, że prezydjum kongresu nie jest bezstronne, a kieruje się interesami poszczególnych grup.